

Jak pomoci dětem vězněných rodičů?

7.3.2025 - | Krajský úřad Pardubického kraje

Děti vězněných rodičů. To byl název semináře (nejen) pro charity a jiné pomáhající organizace, který uspořádal Vzdělávací institut pro charitní praxi ve spolupráci s Pardubickým krajem.

Uskutečnil se v prostorách Krajského úřadu Pardubického kraje, v Sále Jana Kašpara.

Hledat cesty, jak poskytnout podporu a pomoc

„Jsem moc rád, že jsme měli možnost v Pardubickém kraji debatovat o tématu, které považujeme za velmi důležité. Děti, jejichž rodiče jsou ve výkonu trestu, často čelí psychickým a emocionálním těžkostem. Nelze opomenout ani sociální a materiální problémy, které mohou výrazně ovlivnit jejich budoucnost,“ uvedl náměstek hejtmana Pardubického kraje zodpovědný za sociální péči a neziskový sektor Pavel Šotola. „Diskuze o rodičovství za mřížemi a jeho dopadu na děti umožňuje lépe pochopit potřeby těchto dětí a hledat cesty, jak jim poskytnout potřebnou podporu a pomoc,“ konstatoval Pavel Šotola.

„Děti vězněných rodičů čelí řadě výzev, se kterými si nejsou schopny poradit. Společnost by jim měla pomáhat je zvládnout,“ poznamenala ředitelka Vzdělávacího institutu pro charitní praxi Zdenka Kumstýřová, jež je zároveň ředitelkou Charity Přelouč.

40 tisíc dětí vězněných rodičů v České republice

V České republice žije 40 tisíc dětí vězněných rodičů. „Tyto děti zažívají spoustu útrap. To, že mají rodiče za mřížemi, pro ně znamená velké stigma. Dítě by ale nemělo být trestáno za to, co spáchal jeho rodič,“ upozornila zmocněnkyně vlády pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková.

Podle ní by se mělo dbát na to, aby dítě mohlo udržovat kontakt s uvězněným rodičem ve chvíli, kdy to skutečně potřebuje. „Liší se četnost možných fyzických návštěv ve věznicích i kvalita prostředí, kde se konají. Někde ještě stále prostředí k potřebám dětí, zejména těch malých, dostatečně senzitivní není,“ upozornila vládní zmocněnkyně pro lidská práva a dodala, že i po dobu odnětí trestu svobody by měl mít rodič s dítětem příležitost budovat svůj vzájemný vztah.

Důraz na podporu zdravých vztahů v rodině

„Řada vězňů neměla šťastné dětství. Nedovedou vyřešit své problémy včas, protože je to nikdo nenaučil. Často byli obětí domácího násilí a neumí pracovat s vlastní agresí. Proto bychom měli klást důraz na podporu zdravých vztahů v rodině a včas identifikovat případné potíže,“ podotkla Klára Šimáčková Laurenčíková.

Ta si je vědoma toho, že to není jednoduchý úkol. „Je potřeba umět s touto cílovou skupinou dobře pracovat, mít energii na to překonávat všechny možné nástrahy systému a vzájemně spolupracovat. Bez toho to nepůjde,“ zdůraznila zmocněnkyně vlády pro lidská práva.

Dvanáctiletý Petřík měl ve vězení maminku

Silným zážitkem pro ni bylo seznámení s tehdy dvanáctiletým Petříkem, jehož maminka byla ve vězení za finanční delikty. Vypadalo to, že Petřík ani nedokončí základní školu, protože v ní měl spoustu problémů. Od vedení školy slyšela jen to, v čem Petřík selhává, že má mámu v kriminále a

nikdo z rodičů nechodí na třídní schůzky. Jeho otec jezdil s kamionem po světě a u nevlastního se občas projevovaly známky domácího násilí. „Zeptala jsem se, jestli není nějaká oblast, ve které by Petřík nesehlával. Zjistila jsem, že má dobré známky v zeměpise. Tam se hlásil, nosil úkoly a komunikace s panem učitelem fungovala. Najednou Petřík přinesl první jedničku, začal si víc věřit. Domluvili jsme se s poradnou, aby zkusila popsat, co by mu mohlo pomoci a odstranit ty strašné diagnózy, které dosud měl,“ dodala zmocněnkyně.

Začal cítit podporu a důvěru od okolí

Rázem Petřík dostával lepší známky a chystá se, že bude dál studovat i po základní škole. „Jeho máma se po 2,5 letech vrátila z vězení, našla si nového hodného partnera. Vypadá to, že kluk, který měl nakročeno k velkému životnímu průšvih, rozkvetl. A to hlavně díky tomu, že od okolí začal cítit podporu a důvěru. Předtím to byl jen loser, jehož matka byla v kriminále. Proto byl drzý a stavěl se do pozice rebela,“ líčila jeden z příběhů dětí vězněných rodičů Klára Šimáčková Laurenčíková, podle níž může být tato cesta jedním z návodů pro charity a další organizace, jak těmto dětem pomoci. „Kolik dalších Petříků někde běhá a cítí, že nejsou jako děti vězněných rodičů přijati ve škole i okolím,“ položila řečnickou otázku zmocněnkyně.

Proč je potřeba o tématu hovořit?

„Riziko, že děti půjdou ve stopách svých rodičů a jednou skončí za mřížemi, je velké. A to i proto, že dítě v okamžiku, kdy se jeho rodič ocitne ve vězení, vnímá, že je něco v nepořádku. Má to na něj značné psychické dopady. Těžko se začleňuje do společnosti. Dost často může být i stigmatizováno okolím. Proto je potřeba, aby se o tomto tématu hovořilo a aby tyto děti nebyly vystavovány dalším tlakům,“ vysvětlila hlavní lektorka semináře Jitka Navrátilová z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Ta je spolueditorkou knihy Rodičovství za mřížemi: dopady věznění na děti. V roce 2023 získala cenu MUNI Scientist za popularizaci vědy. Tématům výzkumu v oblasti ochrany ohrožených rodin a dětí se věnuje dlouhodobě.

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/127938/jak-pomoci-detem-veznenych-rodicu>